

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Veerpoortstraat 27

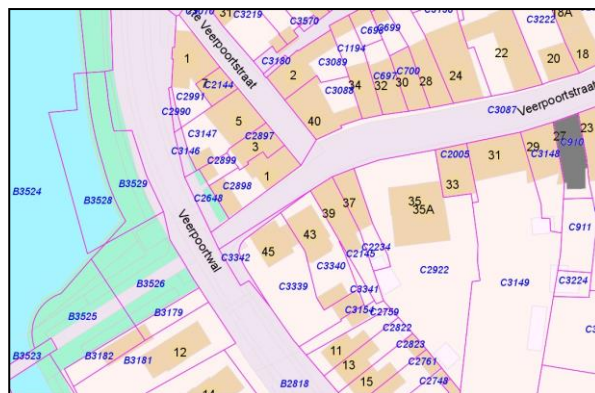
Monumentnummer : GM242

Straat : Veerpoortstraat
Huisnummer : 27
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 910

Naam object : ---
Bouwjaar : XIX
Bouwtijl : neo-klassicisme
Architect : N.b.
Oorspronkelijke functie : woning
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 16-04-2018
Datum aanwijzing : 12-02-2019.



Situering

Huis gelegen in de zuidelijke straatwand van de Veerpoortstraat, in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt links en rechts geflankeerd door gevels in de rij.

Opbouw

Tweelaags pand met een rechthoekige plattegrond onder een schilddak. Het pand is aan de achterzijde deels onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping, en een zolder. Voor de gevel een verhoogde stoep en achter het pand een tuin.

Historie

De Veerpoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat vindt haar oorsprong als toegangsweg van en naar de Veerpoortwal en loopt aan de oostzijde wijd uit tot een V-vormig plein bij de aansluiting op de Roggestraat en de Bresstraat. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Veerpoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand met mogelijke oude kern, dat in de late middeleeuwen uit een voor- en achterhuis kan hebben bestaan, een in Doesburg regelmatig aan te treffen opzet. De grotere diepte van het pand als gevolg van deze opzet is waarschijnlijk in 1832 nog zo kadastraal vastgelegd. Van het verder verdwenen achterhuis is de historische kelder wel bewaard gebleven. De achtergevel van het tegenwoordige huis staat op de voorste keldermuur. In de loop van de 19^e eeuw kreeg het huis zijn huidige verschijningsvorm met gemetselde bakstenen gevels en een sobere empire architectuur. Of het achterhuis toen is gesloopt is niet met zekerheid te zeggen. Dat kan ook zijn gebeurd tijdens een rond 1900 uitgevoerde verbouwing van het interieur. In 1977 is een tussentijds gerealiseerde aanbouw rechts achter verbouwd tot keuken. Mogelijk is toen (of in die periode) de kapconstructie integraal vervangen. In 2002 is de aanbouw gesloopt ten behoeve van een grote serre.

Exterieur

De in kruisverband gemetselde voorgevel is geheel gesausd en twee bouwlagen hoog. De twee vensterassen brede gevel heeft rechts de entree, die is voorzien van een getimmerde pilasterstelling met cannelures. De voordeur heeft een vast kalf met een bovenlicht waarin een eenvoudige gietijzeren levensboom is verwerkt. De dubbele voordeur is voorzien van een twee gebosserde panelen per deur, dat waren er in eerste instantie drie. Het zesruits schuifvenster links van de deur heeft een zwaar uitgevoerd kozijn met pen en gat verbindingen in de bovenhoeken, gezekerd met een toognagel en op de hoeken voorzien van een kraal. Het venster heeft een houten onderdorpel en wordt aan de bovenzijde met een strekse boog ontlast.

Ter hoogte van de verdiepingvloer zijn drie eenvoudige staafankers aanwezig. De eerste verdieping is lager dan de begane grond en hier zijn twee iets naar binnen geplaatste vierruits schuifvensters met wisseldorpel opgenomen. De vensters hebben zwaar uitgevoerde kozijnen met pen en gat verbindingen in de bovenhoeken, gezekerd met een toognagel. De kozijnen zijn op de hoeken voorzien van een kraal. Zowel de onder- als bovenramen hebben twee ruiten met een verticale houten roede. De vensters hebben houten onderdorpels en worden aan de bovenzijde met een strekse boog

ontlast. Ter hoogte van de vensterontlastingen zijn drie sobere staafankers geplaatst. De gevel wordt met een hoofdgestel beëindigd, bestaande uit een architraaf, een vlak fries en een kroonlijst. Onder de kroonlijst zat aan het begin van de 20^e eeuw nog een tandlijst, deze was in 1954 reeds verdwenen.

Boven het hoofdgestel staat in het dakvlak een vlak gedekte dakkapel met twee enkelruits draairamen. De zijwangen zijn met zink afgewerkt. Het voorste dakvlak is belegd met grijs gesmoorde oude holle dakpannen. De beide zijdakvlakken met roodgebakken oude holle dakpannen. Hierin zijn enkele dakramen aangebracht.

De gemetselde, bakstenen achtergevel is gemetseld in kruisverband, voorzien van staafankers en net als de voorgevel twee vensterassen breed.

Op de begane grond geven vanuit de tuin gezien rechts twee openslaande deuren met glas in een roedenverdeling toegang tot de woonkamer. Boven de deuren een half een half rond bovenlicht met bossingpanelen in de zwikken. De roedenverdeling van het glas in het bovenlicht volgt de halfronde vorm van het bovenlicht. Rechts een 12-ruits schuifvenster met wisseldorpel, ontlast met een rollaag en voorzien van schuin gemetselde bakstenen als lekdorpel.

Links is na aanpassingen in 1977 bij de bouw van de serre in 2002 met modern metselwerk de gevel aangeheeld waarin een toegang naar de gang is opgenomen met erboven een vast half rond bovenlicht. Erboven het oorspronkelijke, rechte bovenlicht. De gevelopeningen zijn met een rollaag ontlast.

Op de verdieping twee vierruits schuifvensters met wisseldorpel die aan de bovenzijde met een rollaag worden afgesloten. Alle kozijnen in de gevel hebben een pen-en-gatverbinding in de bovenhoeken die met een toognagel zijn gezekeerd. Ter hoogte van de bovendorpels zijn gesmede staafankers in de gevel opgenomen.

De gevel wordt afgesloten door een houten bakgoot op klossen. In het dakvlak erboven is een historiserende dakkapel onder plat dak en met een vierruits draairaam opgenomen. Het achterste dakschild is met rode oude holle dakpannen belegd.

In 2002 is tegen de achtergevel een moderne serre gebouwd alsmede een nieuwe toegang tot de kelder van een verdwenen achterhuis.

Interieur

Kelder: een moderne, gemetselde wenteltrap voert naar de kelder achter de gevel van het huis. Het is een met kruisgewelven overwelfde, geheel gepleisterde kelder met een vrijwel vierkante plattegrond. Het gewelf wordt in het midden door een vierkante poer ondersteund. Rechtsachter is een kelderlicht in het gewelf opgenomen. Rechtsvoor voert een gemetselde trap naar de oude keldertoegang onder de trap in de hal.

Begane grond: bestaat uit een hal rechts in de plattegrond met een trapopgang naar de eerste verdieping. De historische trap heeft een ronde, gedecoreerde trappaal met vierkante voet en gezaagde balusters in Louis-XV-vormen die in een geprofileerde handlijst zijn geplaatst. De stoorborden van de trap zijn in het verleden verwijderd zodat een open steektrap is ontstaan. Ook is de van oudsher aanwezige, gesloten wand onder de trap met bergkast verwijderd. Daarvoor in de plaats kwam een paneeldeur met bovenlicht die toegang geeft tot een bergkast en de oude trap naar de kelder. Deze toegang is zeer waarschijnlijk in historiserende vormen of met hergebruik van historisch materiaal gerealiseerd toen de trap is aangepast en de trapwand werd gesloopt. De gang geeft aan de achterzijde met een deur met half rond bovenlicht toegang tot de keuken en de serre achter het pand.

Links in de gangmuur twee paneeldeuren met architraaflijsten die toegang geven tot de woonkamer. Hier is in het verleden de suite-indeling verwijderd, de sporen zijn in de vloer van brede grenen delen nog herkenbaar. De schouw van de achterste suitekamer is bewaard gebleven, die aan de voorzijde is verwijderd. Een hoog schuifvenster zorgt aan de straatzijde voor daglichttoetreding. In de achtergevel geven naar binnendraaiende deuren met glasverdeling toegang tot de serre aan de achterzijde.

De indeling op de *eerste verdieping* bestaat uit een trappenhuis met overloop rechts in de plattegrond vanwaar paneeldeuren met architraaflijsten toegang geven tot vier kamers, twee aan de voor- en achterzijde. De kamers rechts hebben de toegangsdeuren tegen over elkaar, die in de bovenzakken zijn voorzien van wit melkglas in een vierruits roedenverdeling. Als speels detail is de knoop van de roeden van een teerling- of dobbelsteenversiering voorzien. De vertrekken krijgen daglicht door schuifvensters die van historische betimmeringen en vensterbanken zijn voorzien. De onder- en bovenramen dateren alle uit de bouwtijd van de gevel. Een aantal vertrekken hebben gedeeltelijk een houten lambrisering van verticaal getimmerde kraaldelen, die in de periode rond 1900 veel is toegepast, zodat een verbouwing van het huis rond die tijd denkbaar is.

In de kamer rechts achter is een moderne badkamer ingebouwd. Op alle vertrekken, inclusief de overloop, is de historische enkelvoudige zolderbalklaag in het zicht. De balken liggen evenwijdig aan de voorgevel en zijn op de hoeken voorzien van een kraal ter decoratie.

Tussen de twee vertrekken aan de linkerzijde geeft een smalle paneel deur toegang tot een oude steektrap naar de zolder.

Op *zolder* is de vermoedelijk rond 1980 geheel vervangen kapconstructie in het zicht. De kamerindeling en afwerking is modern, evenals de aanwezige dakramen en de dakkapel aan de voorzijde van het huis.

Bouwdossiers

- 01-08-1977 het vernieuwen en veranderen van de keuken
- 28-10-1998 het bouwen van een tuinschuur
- 21-03-2002 het bouwen van een serre

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving woonhuis Veerpoortstraat 27 Doesburg*, 18-5-1990 (adviesnr. 144)

Waardering

Pand dateert overwegend uit het midden van de 19^e eeuw met latere aanpassingen. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging, hoofdvorm en de goed bewaard gebleven architectuur van de voorgevel met behouden gebleven raamindelingen en vanwege de bewaarde gebleven indeling en deels de afwerking uit de bouwperiode. De zorgvuldig ontworpen serre aan de achterzijde heeft de monumentale aspecten van de achtergevel ontzien Van belang is tevens het casco met historische bouwmuren, historische balklagen en de overwelfde kelder van een verdwenen achterhuis.

Het pand Veerpoortstraat 27 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van baksteenklassicisme met harmonieuze verhoudingen en alsmede vanwege het gedeeltelijk behouden gebleven historische casco, de deels bewaard gebleven historische indeling en de gedeeltelijk bewaard gebleven historische afwerking. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de ligging in de straatwand en de bijdrage aan het straatbeeld en vanwege de relatie tot de historische verkaveling. Het huis is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een historisch binnenstadspand, in de 19^e eeuw verbouwd tot huis voor de hogere middenklasse.